

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

- 4.1 ลักษณะพื้นฐานของชุมชนและลักษณะประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 จิตสำนึกสาธารณะ
- 4.3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน
- 4.4 สภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
- 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

4.1 ลักษณะพื้นฐานของชุมชน และลักษณะประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ลักษณะพื้นฐานของชุมชน

บ้านใหม่หลังมอเดิมชื่อบ้านป่าแดงหลวง อยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรทั้งสิ้น 1,364 คน (มกราคม 2543) จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 919 ครอบครัวยุคใหม่หลังมอตั้งอยู่ติดภูเขาโดยเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาทำให้เกิดพื้นที่ลาดเอียงจากแนวสันกลางสู่ด้านทิศเหนือและทิศใต้ พื้นที่ของหมู่บ้านในอดีตเคยเป็นที่ตั้งของวัดป่าแดงหลวง และมีเจดีย์ร้างซึ่งบรรจุอัฐิของพระเจ้าติโลกราชและพระชายาที่มีอายุประมาณ 500 กว่าปี ตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านใหม่หลังมอมีความเป็นอยู่ที่หลากหลายทั้งฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา และเศรษฐกิจกล่าวคือ (จากแผนพัฒนา หมู่บ้าน 5 ปี 2544 - 2549) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ประกอบไปด้วย กลุ่มประชาชนพื้นฐานหรือกลุ่มดั้งเดิม (ประมาณร้อยละ 40) ส่วนมากอาศัยในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีฐานะยากจนถึงปานกลาง กลุ่มต่อมาคือประชาชนชั้นกลางและชั้นสูง (ประมาณร้อยละ 30) สร้างบ้านเรือนในที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ มีอาชีพรับราชการ อาจารย์มหาวิทยาลัย เจ้าของหอพักหรือคอนโดมิเนียม นักธุรกิจ มีฐานะความเป็นอยู่ดีมีการศึกษาสูง และหนึ่งโนสาม คือกลุ่มประชาชนแฝงซึ่งเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชั่วคราว ส่วนมากเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่อาศัยอยู่ตามหอพัก ห้องแบ่งให้เช่า บ้านเช่า คอนโดมิเนียม นอกจากนี้ยังประกอบด้วยคนที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน

แต่เข้ามาทำงานตามบ้านต่างๆ จากการสังเกตสภาพทางกายภาพของหมู่บ้านพบว่า บ้านเรือนส่วนใหญ่ในบ้านใหม่หลังมอจะมีลักษณะเป็นทั้งบ้านเดี่ยวและบ้านแถวหรือทาวน์เฮาส์ และมีบริเวณรอบๆ บ้านเพียงเล็กน้อยและอยู่ชิดกับบ้านของเพื่อนบ้าน ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนผิวคอนกรีต มีไฟฟ้าและน้ำประปาทุกบ้าน นอกจากนี้ยังมีโทรศัพท์สาธารณะกระจายอยู่ ประมาณ 6 ที่ เนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นแหล่งชุมชนและใกล้สถานศึกษา คือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่พบในบ้านใหม่หลังมอส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทางการค้าและบริการ เช่น หอพัก ร้านอาหารเน็ต ร้านขายอาหาร ร้านซักอบรีด ร้านซ่อมรถ เป็นต้น ส่วนร้านค้าจะเป็นร้านค้าปลีก เช่น ร้านขายของชำ ร้านหนังสือเช่า

จากการพูดคุยกับผู้นำของบ้านใหม่หลังมอสามารถสรุปได้ว่า จากการที่ผู้คนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบ้านใหม่หลังมอเป็นคนที่ย้ายมาจากที่อื่น บ้านใหม่หลังมอจึงมีความหลากหลายเนื่องจากประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ทำให้ต่างคนต่างอยู่ คนมีเงินจะล้อมรั้วสูงไม่สนใจกิจกรรมของหมู่บ้าน ส่วนผู้ที่มีฐานะไม่ดีต้องทำงานรับจ้างหรือค้าขายเมื่อกลับถึงที่พักก็ต้องการพักผ่อนไม่มีเวลาพบปะพูดคุยหรือร่วมกิจกรรมกับคนอื่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามหอพักหรือบ้านเช่าต่างๆ ก็จะขาดซึ่งความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ (sense of belonging) จึงไม่สนใจผู้อื่นและไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมการรณรงค์ต่างๆ ของหมู่บ้านเท่าที่ควร

4.1.2 ลักษณะประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ชาย (ร้อยละ 52.2) ที่เหลือเป็นผู้หญิง (ร้อยละ 47.8) ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 37 ปี เป็นผู้ที่มีอายุ 25-40 ปีมากที่สุดคือ ร้อยละ 45.5 รองลงมาคืออายุ 41 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 38.8) และมีผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 10.0 กลุ่มตัวอย่างเรียนหนังสือจบชั้นมัธยมศึกษาและประถมศึกษาจำนวนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 35.7 และ 34.1 รองลงมาคือจบระดับ ปวท./ปวช./ปวส./หรือเทียบเท่า(ร้อยละ 15.7) ผู้ที่จบปริญญาตรีขึ้นไปมีร้อยละ 13.3 และมีผู้ไม่ได้เรียนหนังสือเพียงร้อยละ 1.2 เท่านั้น สำหรับอาชีพหลักพบว่า มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด(ร้อยละ 40.0) รองลงมาคือค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 30.6) รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 6.7) ทำงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 3.9) มีนักศึกษาและผู้ตกงาน ร้อยละ 18.0 อาชีพเกษตรกรมีน้อยที่สุดคือเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้น สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่าประมาณ 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่าง(ร้อยละ 65.5) มีรายได้อยู่ในช่วง 3,001 – 6,000 บาท รองลงมา(ร้อยละ 26.3) มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 12,000 มีน้อยที่สุดคือร้อยละ 8.2 สำหรับจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่จริงส่วนใหญ่(ร้อยละ 48.6) มีจำนวน 4 – 6 คน รองลงมามีจำนวนอยู่ระหว่าง 1 – 3 คนร้อยละ 30.6 ที่เหลือร้อยละ 20.8 มีจำนวนสมาชิก

มากกว่า 6 คนขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพไม่ได้เป็นกรรมการหรือผู้นำหมู่บ้านมากที่สุด (ร้อยละ 90.2) และเป็นกรรมการหรือผู้นำหมู่บ้านเพียงร้อยละ 9.8 เท่านั้น (ดังรายละเอียดในตาราง 4.1)

ตาราง 4.1 ลักษณะประชากรและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากรและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	133	52.2
หญิง	122	47.8
รวม	255	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	40	15.7
25 - 40 ปี	116	45.5
41 ปีขึ้นไป	99	38.8
รวม	255	100.0
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	2	0.8
รับจ้าง	102	40.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	81	30.6
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	17	6.7
ทำงานบริษัทเอกชน	10	3.9
นักศึกษา/ตถกาน	45	18.0
รวม	255	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน/บาท		
ต่ำกว่า 3,000	67	26.3
3,001 – 6,000	85	33.3
6,001 – 9,000	50	19.6

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะประชากรและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน/บาท(ต่อ)		
9,001 – 12,000	27	10.6
สูงกว่า 12,000	21	8.2
รวม	255	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง(คน)		
1 – 3	78	30.6
4 – 6	124	48.6
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	53	20.8
รวม	255	100.0
สถานภาพการเป็นผู้นำ/กรรมการหมู่บ้าน		
เป็น	23	9.7
ไม่เป็น	212	90.21
รวม	235	100.0

4.2 การมีจิตสำนึกสาธารณะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนมาก (ร้อยละ 59.6) มีจิตสำนึกสาธารณะอยู่ในระดับดี และระดับไม่ดีมีร้อยละ 40.4 (ดังรายละเอียดในตาราง 4.2) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสำหรับการมีจิตสำนึกดีนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก(ร้อยละ81.6) เมื่อพบเห็นผู้ทำลายหรือขโมยทรัพย์สินของทางราชการ กรณีพบผู้เสพยาบ้า และการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ร้อยละ 69.2และ60.8 ตามลำดับเลือกที่จะแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้จับกุมหรือตัดเตือน ในขณะที่ประชาชนมีจิตสำนึกที่ไม่ดีในเรื่อง การพบเห็นผู้สูบบุหรี่พบว่า ส่วนมาก(ร้อยละ34.3) จะไม่ทำอะไรแม้ว่าจะไม่พอใจ รองลงมาคือการพบเห็นการตัดสินใจบนเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ32.2) เลือกที่จะไม่ทำอะไรแม้จะไม่พอใจเช่นกัน(ดังรายละเอียดในตาราง 1 ภาคผนวก ก)

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีจิตสำนึกสาธารณะ

ระดับจิตสำนึกสาธารณะ	จำนวน	ร้อยละ
การมีจิตสำนึกสาธารณะ		
ดี	152	59.6
ไม่ดี	103	40.4
รวม	255	100.0
— X=50.88 S.D.=7.01, min=23.0, max=66.0		

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมระดับมาก	30	11.8
การมีส่วนร่วมปานกลาง	191	74.9
การมีส่วนร่วมน้อย	34	13.3
รวม	255	100.0
— X=46.17 S.D.=5.65, min=29.0, max=62.0		

4.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของครัวเรือนตัวอย่างโดยภาพรวมในด้านการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 74.9) แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านนั้น กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันออกไป (ดังรายละเอียดในตาราง 4.3)

ในการมีส่วนร่วมแต่ละด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในเรื่องการรับผลประโยชน์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=14.86) ส่วนด้านการประเมินผลและด้านการดำเนินงานใกล้เคียงกันคือ ค่าเฉลี่ย 11.12 และ 11.08 ตามลำดับ สำหรับด้านการวางแผนนั้นพบว่าเป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย=9.92) (ดังรายละเอียดในตาราง 4.4)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นหรือการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในหมู่บ้านมากกว่าการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยของหมู่บ้าน การเข้าร่วมพูดคุยและสำรวจเกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยตามลำดับ ส่วนการร่วมตัดสินใจหรือพิจารณากำหนดมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านนั้นเป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านการวางแผน สำหรับการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานนั้น พิจารณาในรายละเอียดของกิจกรรมกลับ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินในการจัดกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมาคือ การชักชวนญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย และเข้าร่วมในกิจกรรมรณรงค์กำจัดขยะมูลฝอย รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการบริจาควัสดุ - อุปกรณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอย กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ในด้านการประเมินผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีส่วนร่วมในการประเมินถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมของหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาจะเป็นการเข้าร่วมประเมินผลการจัดการกองทุนขยะมูลฝอยของหมู่บ้าน การร่วมพิจารณาความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการคัดแยกขยะมูลฝอย การเข้าร่วมวางแผนปรับปรุงโครงการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านตามลำดับ ส่วนการเข้าร่วมพิจารณาถึงผลดีและผลเสียจากการจัดการขยะมูลฝอยนั้นเป็นประเด็นที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านนี้ สำหรับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านพบว่าประชาชนส่วนมากได้รับผลประโยชน์มากที่สุดในด้านการได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่สะอาดมากที่สุด รองลงมาคือ การมีรายได้จากการขายขยะมูลฝอยของหมู่บ้าน ความภาคภูมิใจที่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่เป็นพื้นที่ดูงานของหมู่บ้านอื่น การได้อยู่ในหมู่บ้านที่เป็นระเบียบ สวยงาม และการเกิดความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้าน ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตาราง 1 ภาคผนวก ข)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกิจกรรม

กิจกรรม	\bar{X}	S.D.
ด้านการวางแผน	9.29	2.054
ด้านการดำเนินงาน	10.12	1.816
ด้านการประเมินผล	11.08	2.618
ในการรับผลประโยชน์	14.86	2.627
รวม	46.17	5.650

4.4 สภาพการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน

บ้านใหม่หลังมอได้มีการจัดระบบการดำเนินการรวบรวมและจัดเก็บขยะมูลฝอยทั่วไป โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพส์ป่าห์ละครั้ง โดยรถเก็บขนขยะมูลฝอยจะเข้าไปเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยตามบ้านเรือนหรือตามจุดที่ตั้งถังรองรับขยะมูลฝอยต่างๆ และได้คิดค่าบริการจัดเก็บเป็นรายเดือนในอัตราเดือนละ 40 บาทต่อหลังคาเรือน การรวบรวมขยะมูลฝอยของครัวเรือนส่วนใหญ่จะรวบรวมใส่ถุงพลาสติกขนาดใหญ่นำมาวางไว้บริเวณหน้าบ้านของตนหรือใส่ไว้ในถังรองรับขยะมูลฝอยที่องค์การบริหารส่วนตำบลฯ จัดวางไว้เป็นจุดตามริมถนนสายต่างๆ ของหมู่บ้าน และจำนวนถังรองรับขยะมูลฝอยมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนคนที่พักอยู่ตามหอพักหรือห้องเช่าต่าง ๆ (เฉลี่ย 1.7 ที่ต่อหลัง)

บ้านใหม่หลังมอได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้านขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 จนถึงปัจจุบัน โดยมีนโยบายเน้นการแปรรูปใหม่ (Recycle) และได้จัดวางภาชนะรองรับขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ซึ่งมีลักษณะเป็นกรงเหล็กกระบุงประเภทขยะมูลฝอยไว้ชัดเจน เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระจังน้ำอัดลม วางไว้เป็นจุดทั่วหมู่บ้านเพื่อรับบริจาคจากการพูดคุยกับชาวบ้านเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยรีไซเคิลสรุปได้ว่า ในระยะแรกของการดำเนินการ (ปี พ.ศ. 2539 ถึงต้นปี พ.ศ. 2544) ได้ทำการรวบรวมและจัดเก็บทุกเช้าวันอาทิตย์ โดยผู้ใหญ่บ้านคนเดิมขับรถยนต์ออกประชาสัมพันธ์และตระเวนเก็บทั่วหมู่บ้าน เงินที่ได้จากการจำหน่ายขยะรีไซเคิลนำมาตั้งเป็นกองทุนขยะมูลฝอยประจำหมู่บ้านเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปของหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น

ปัจจุบันหลังจากเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านใหม่ การจัดการขยะรีไซเคิลได้ให้บริษัทเอกชนมาทำการรับเหมาซื้อขยะรีไซเคิลที่ได้รับบริจาคทั้งหมดในอัตราเดือนละ 500 บาท

กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 3 (ร้อยละ 39.2) ประมาณปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในครัวเรือนวันละ 0.5 – 1 กิโลกรัมต่อครัวเรือน รองลงมาคือมีปริมาณวันละ 2 – 3 กิโลกรัมร้อยละ 34.1 และมีปริมาณมากกว่า 5 กิโลกรัมขึ้นไปร้อยละ 12.9 (ดังรายละเอียดในตาราง 4.5) โดยพบว่าองค์ประกอบหรือชนิดของขยะมูลฝอยหลักเป็นเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้มากที่สุดร้อยละ 32.5 รองลงมาเป็นถุงพลาสติกหรือพลาสติกอื่นๆ (ร้อยละ 15.5) ส่วนประกอบที่เป็นประเภทแก้ว ขวด หรือกระเบื้องพบน้อยที่สุด(ร้อยละ 0.9) (ดังรายละเอียดในตาราง 4.6)

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามปริมาณขยะมูลฝอยและจำนวนถังรองรับขยะมูลฝอยจากครัวเรือน

ขยะมูลฝอย	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ปริมาณขยะมูลฝอยต่อวัน (กิโลกรัม)		
0.5 – 1.0	100	39.2
2.0 – 3.0	87	34.1
4.0 – 5.0	35	13.7
มากกว่า 5 ขึ้นไป	33	12.9
รวม	255	100.0
จำนวนถังรองรับขยะมูลฝอย		
1 – 2 ที่	200	78.5
3 – 4 ที่	43	16.9
มากกว่า 5 ที่ขึ้นไป	12	4.7
รวม	255	100.0

ตาราง 4.6 จำนวนร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยต่อวันที่ระบายจากครัวเรือนตัวอย่าง
จำแนกตามประเภทของขยะมูลฝอย

ประเภทของขยะมูลฝอย	ปริมาณ (ต่อวัน)			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้	82(32.5)	69(27.4)	101(40.1)	252(100.0)
2. กระดาษ	12(5.6)	62(28.7)	142(65.7)	216(100.0)
3. แก้ว ขวด กระเบื้อง	2(0.9)	39(18.1)	174(80.9)	215(100.0)
4. ผ้าหรือเศษผ้า	4(2.4)	23(13.8)	140(83.8)	167(100.0)
5. ถุงพลาสติกหรือพลาสติกรูปแบบอื่น ๆ	39(15.5)	104(41.3)	109(43.3)	252(100.0)
6. อลูมิเนียม โลหะ กระป๋อง	3(1.5)	36(18.4)	157(80.1)	196(100.0)
7. โฟม	4(2.4)	22(13.1)	142(84.5)	168(100.0)

4.4.1 การรวบรวมขยะมูลฝอย

กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก(ร้อยละ67.8) รวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการใส่ถุงพลาสติกขนาดใหญ่เป็นที่รวบรวมก่อนนำไปทิ้ง รองลงมาคือ แยกตามประเภท เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก(ร้อยละ19.2) ทำการรวบรวมในหลุมขยะขนาดใหญ่ของบ้าน กองไว้ตามที่ต่างๆ ภายในบ้าน ร้อยละ 9.4 และ 3.1 ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 จำนวน และร้อยละของการรวบรวมขยะมูลฝอยของครัวเรือนตัวอย่างจำแนกตาม
วิธีการ

วิธีการรวบรวมขยะมูลฝอยในปัจจุบัน	จำนวน (หลังคาเรือน)	ร้อยละ
กองไว้ตามที่ต่าง ๆ ภายในบ้าน	8	3.1
ใส่ถุงพลาสติกขนาดใหญ่เป็นที่รวบรวม	174	68.2
แยกตามประเภท เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก	49	19.2
รวบรวมไว้ในหลุมขนาดใหญ่ของบ้าน	24	9.4
รวม	255	100.0

4.4.2 การคัดแยกขยะมูลฝอย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า เกือบ 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 64.7) มีการคัดแยกขยะมูลฝอย (ดังรายละเอียดในตาราง 4.8) ประเภทของขยะมูลฝอยที่มีการคัดแยกทุกครั้งมากที่สุดของครัวเรือนตัวอย่าง ได้แก่ ขวดพลาสติก ร้อยละ 68.5 รองลงมาได้แก่ ขวดแก้ว ร้อยละ 66.7 กระป๋องน้ำอัดลม เศษอาหารและ กระดาษร้อยละ 66.1, 61.2, และ 58.2 ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตาราง 4.9)

ตาราง 4.8 จำนวนและร้อยละของความสำเร็จในการคัดแยกขยะมูลฝอย

ความถี่ของการคัดแยกขยะมูลฝอย	จำนวน (หลังคาเรือน)	ร้อยละ
แยกทุกครั้ง	165	64.7
ไม่ได้แยก	90	35.3
รวม	255	100.0

ตาราง 4.9 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของตัวแทนครัวเรือน
จำแนกตามประเภทของขยะมูลฝอย

ประเภทขยะมูลฝอย	พฤติกรรมการคัดแยกขยะ				รวม
	แยก ทุกครั้ง	แยก บางครั้ง	ไม่ได้แยก	ไม่มีขยะ ประเภทนี้	
1. ขวดพลาสติก	113(68.5)	19(11.5)	27(16.4)	6(3.6)	165(100.0)
2. ขวดแก้ว	110(66.7)	17(10.3)	15(9.7)	23(9.0)	165(100.0)
3. กระป๋องน้ำอัดลม	109(66.1)	17(10.3)	8(4.8)	31(18.8)	165(100.0)
4. เศษอาหาร	101(61.2)	30(18.2)	33(20.0)	1(0.6)	165(100.0)
5. เศษแก้ว	99(60.0)	16(9.7)	21(12.7)	29(17.6)	165(100.0)
6. กระดาษ	96(58.2)	32(19.4)	24(14.5)	7(4.2)	165(100.0)
7. เศษผัก	94(57.0)	32(19.4)	34(20.6)	3(3.0)	165(100.0)
8. กระป๋องสเปรย์	90(54.5)	19(11.5)	12(7.3)	44(17.3)	165(100.0)
9. ถุงพลาสติก	87(52.7)	39(23.6)	34(20.6)	5(3.0)	165(100.0)

ตาราง 4.9 (ต่อ)

ประเภทขยะมูลฝอย	พฤติกรรมคัดแยกขยะ				รวม
	แยก ทุกครั้ง	แยก บางครั้ง	ไม่ได้แยก	ไม่มีขยะ ประเภทนี้	
10. ใบมีดโกน	81(49.1)	9(5.5)	20(12.1)	55(33.3)	165(100.0)
11. เศษผ้า	77(46.7)	39(23.6)	20(12.1)	29(17.6)	165(100.0)
12. ก่อขังโฟม	76(46.1)	39(23.6)	20(12.1)	29(17.6)	165(100.0)
13. ถ่านไฟฉาย	74(44.8)	21(12.7)	22(13.3)	48(29.1)	165(100.0)
14. เศษผม	68(41.2)	14(8.5)	33(20.0)	50(30.3)	165(100.0)
15. แบตเตอรี่รีเลย์ยนต์	70(42.4)	12(7.3)	7(4.2)	76(45.5)	165(100.0)
16. แบตเตอรี่โทรศัพท์	60(36.4)	11(6.7)	9(5.5)	85(50.3)	165(100.0)

4.4.3 การนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์

ในด้านการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างก็มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของหมู่บ้านเช่นเดียวกับการแยกขยะมูลฝอย ซึ่งจากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้นำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์(ร้อยละ 71.0) (ดังรายละเอียดในตาราง 4.10) กลุ่มที่มีการนำขยะมาใช้ประโยชน์มีในหลายลักษณะ (ดังรายละเอียดในตาราง 4.11) กล่าวคือ ส่วนมาก (ร้อยละ 81.0) จะเป็นการนำเอาวัสดุ/สิ่งของ กลับมาใช้ในสภาพเดิม เช่น นำถุงหิ้วที่ใช้แล้วมาเป็นถุงรวบรวมขยะมูลฝอยรองลงมาคือ นำวัสดุ/สิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว เช่น ขวด หนังสือพิมพ์ ถุงพลาสติก ฯลฯ ที่แยกไว้ไปขาย นำวัสดุที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมปรับปรุง ให้ใช้งานได้ดังเดิม (ร้อยละ 63.5) หรือนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หนังสือ เสื้อผ้า ไปบริจาคแก่ผู้อื่น (ร้อยละ 61.3)

ตาราง 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์

การนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์	จำนวน (หลังคาเรือน)	ร้อยละ
มีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์	181	71.0
ไม่มีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์	74	29.0
รวม	255	100.0

ตาราง 4.11 จำนวนและร้อยละของการนำเอาขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิธีการ

วิธีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์	จำนวน (หลังคาเรือน)	ร้อยละ
1. นำวัสดุ / สิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว เช่น ขวด หนังสือพิมพ์ ถุงพลาสติก ฯลฯ ที่แยกไว้ไปขาย	133	73.5
2. นำวัสดุสิ่งของที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ปรับปรุงให้ใช้งาน ได้ดั้งเดิม เช่น พัดลม เตาไรต์	115	63.5
3. นำเอาวัสดุ / สิ่งของกลับมาใช้ประโยชน์ในสภาพเดิมเช่น นำถุงหิ้วที่ใช้แล้วมาเป็นถุงรวบรวมขยะมูลฝอย	118	81.8
4. นำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว เช่น เสื้อผ้า หนังสือ ฯลฯ ไปบริจาค ให้ผู้อื่น	111	61.3
5. นำเศษผัก / เปลือกผลไม้ไปทำปุ๋ยหมัก	55	30.4
6. อื่น ๆ (ระบุ เช่น นำเศษอาหารไปให้สัตว์กิน)	6	3.3
รวม	181	100.0

4.4.4 การกำจัดขยะมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างจะมีอยู่สองลักษณะ คือ การกำจัดขยะมูลฝอยที่กลุ่มตัวอย่างสามารถทำการกำจัดได้เอง และการให้องค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพนำไปกำจัด กรณีที่เป็นขยะมูลฝอยห้าประเภทแรกในกลุ่มตัวอย่างทำการกำจัดเอง นั้นพบว่าส่วนมาก (ร้อยละ 47.5) จะทำการกำจัดขยะรีไซเคิลเอง โดยการรวบรวมไว้ขาย เช่น กลัง กระดาษ (ร้อยละ 50.2) เศษเหล็ก (ร้อยละ 49.8) กระจังน้ำอัดลม (ร้อยละ 48.5) ขวดพลาสติก (ร้อยละ 47.5) ขวดแก้ว (ร้อยละ 45.1) ส่วนขยะมูลฝอยห้าประเภทแรกในกลุ่มตัวอย่าง ให้องค์การบริหารส่วนตำบลฯ จัดเก็บนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นขยะมูลฝอยที่มาจากห้องครัว เช่น เศษอาหาร ผัก ผลไม้ (ร้อยละ 99.6) รองลงมาเป็นประเภทขยะอันตราย เช่น ขวดยาฆ่าแมลง (ร้อยละ 80.8) กระจังสเปรย์ (ร้อยละ 70.9) กลังโฟม (ร้อยละ 79.9) และแบตเตอรี่รถยนต์ (ร้อยละ 62.2) (ดังรายละเอียดใน ตาราง 4.12)

ตาราง 4.12 จำนวนและร้อยละของรูปแบบ/วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทขยะมูลฝอย

ประเภทขยะมูลฝอย	รูปแบบ/วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย[จำนวน(ร้อยละ)]						
	กองทิ้ง					รวม	
	เผา	ฝังกลบ	ไว้นอกบ้าน	ทำปุ๋ย	อบต.เก็บ	รวมไว้ขาย	รวม
เศษเนื้อ / อาหาร ผัก							
ผลไม้	5 (20)	19 (7.5)	8 (3.1)	38 (15.2)	180 (72.6)	-	250 (100.0)
เศษเหล็ก	-	1 (0.4)	30 (11.8)	-	96 (37.8)	127 (49.8)	254 (100.0)
เศษไม้	73 (29.7)	2 (0.8)	59 (24.0)	3 (1.2)	93 (37.8)	16 (6.5)	246 (100.0)
ขวดแก้ว	-	8 (3.2)	13 (5.1)	-	115 (45.5)	117 (46.2)	253 (100.0)
กลังโฟม	31 (14.2)	3 (1.4)	3 (1.4)	-	175 (79.9)	7 (3.2)	219 (100.0)

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ประเภทขยะ มูลฝอย	รูปแบบ/วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย(จำนวน(ร้อยละ))					รวม รวมไว้ ขาย	รวม
	เผา	ฝังกลบ	กองทิ้ง ไว้ นอก บ้าน	ทำปุ๋ย	อบค.เก็บ		
ถ่านไฟฉาย	2 (1.1)	19 (2.7)	5 (2.2)	-	176 (62.5)	- (31.9)	202 100.0
กระป๋องสเปรย์	2 (1.0)	13 (6.3)	5 (2.4)	-	154 (74.0)	34 (16.3)	208 (100.0)
ขวดยาฆ่าแมลง	1 (0.5)	21 (9.8)	4 (1.9)	-	172 (80.8)	15 (7.0)	213 (100.0)
ขวดพลาสติก	7 2.8	-	2 0.8	-	114 45.1	121 47.8	253 100.0
ซากสัตว์ เช่น แมว	9 (3.8)	112 (47.5)	2 (0.8)	7 (3.0)	106 (44.5)	-	236 (100.0)
เศษแก้ว	43 (19.2)	4 (1.8)	-	-	177 (79.0)	-	224 (100.0)
แพมเพอร์ส	16 7.9	15	2 0.8	-	168 83.3	-	202 100

4.4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยอิสระกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนพบว่า อายุ และการมีจิตสำนึกสาธารณะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุอยู่ในช่วง 25 – 40 ปี จะมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 25 และ 40 ปี และผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะดีก็จะมี การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านมากด้วยเช่นกัน ส่วนปัจจัยระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ดังรายละเอียดในตาราง 4.13) โดยพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ

อนุปรัชญาหรือเทียบเท่าจะมีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับอื่น ในขณะที่ผู้ที่มิอาชีพให้แรงงานหรือรับจ้างมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ทำงานในสำนักงาน บริษัท หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว และมากกว่าผู้ที่ตกงานหรือไม่มีอาชีพแน่นอน ในด้านรายได้พบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทต่อเดือน จะมีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ของชุมชนมากกว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป

ตาราง 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ มูลฝอยของชุมชนกับปัจจัยต่างๆ

ตัวแปร	พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะ มูลฝอยของชุมชน			รวม	χ^2	df	p-value
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
1. อายุ							
-น้อยกว่า 25 ปี	8 (4.1)	25 (12.9)	1 (0.5)	34 (17.5)	12.01	4	0.017*
-25 – 40 ปี	19 (9.8)	62 (32.0)	11 (5.7)	92 (47.4)			
-41 ปีขึ้นไป	3 (1.5)	56 (28.9)	9 (4.6)	68 (35.1)			
รวม	30 (15.5)	143 (73.7)	21 (10.8)	194 (100.0)			
2. ระดับการศึกษา							
-มัธยมศึกษาลงมา	11 (5.7)	53 (27.3)	9 (4.6)	73 (37.6)	3.912	4	0.418
-มัธยมศึกษาลงมา	11 (5.7)	53 (27.3)	9 (4.6)	73 (37.6)	3.912	4	0.418
-อนุปรัชญา/เทียบเท่า	9 (4.6)	62 (32.0)	9 (4.6)	80 (41.2)			
รวม	30 (15.5)	143 (73.7)	21 (10.8)	194 (100.0)			

ตาราง 4.13 (ต่อ)

ตัวแปร	พฤติกรรมกรที่มีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูล ฝอยของชุมชน			รวม	χ^2	df	p-value
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
	จำนวน	จำนวน	จำนวน				
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ				
3. อาชีพ							
-ใช้แรงงานหรือรับจ้าง	14 (7.2)	57 (29.4)	9 (4.6)	80 (41.2)	2.129	4	0.712
-ทำงานในสำนักงาน/ บริษัท/ประกอบธุรกิจ	6 (3.1)	24 (12.4)	3 (1.5)	33 (17.0)			
รวม	30 (15.5)	143 (73.7)	21 (10.8)	194 (100.0)			
4 รายได้ต่อเดือน							
-ต่ำกว่า 6,000 บาท	21 (10.8)	85 (43.8)	13 (6.7)	119 (61.3)	2.930	4	0.570
-6,000-10,000 บาท	6 (3.1)	24 (12.4)	3 (1.5)	33 (17.0)			
-มากกว่า10,000 บาทขึ้นไป	3 (1.5)	34 (17.5)	5 (2.6)	42 (21.6)			
รวม	30 (15.5)	143 (73.7)	21 (10.8)	194 (100.0)			
5 การมีจิตสำนึกสาธารณะ							
-ระดับต่ำ	2 (1.0)	79 (40.7)	10 (5.2)	91 (46.9)	9.917	2	0.007*
-ระดับสูง	14 (7.2)	73 (37.6)	16 (8.2)	103 (53.1)			
รวม	30 (15.5)	143 (73.7)	21 (10.8)	194 (100.0)			